

Sygn. akt VIII Pz 69/16

POSTANOWIENIE

Dnia 18 stycznia 2017r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Patrycja Bogacińska – Piątek

Sędziowie:

Protokolant:

po rozpoznaniu w dniu 18 stycznia 2017r. w Gliwicach

sprawy z powództwa T. W.

przeciwko P. J.

o ustalenie stosunku pracy i wynagrodzenie

na skutek zażalenia pozwanego P. J.

na postanowienie Sądu Rejonowego w T. G.

z dnia 27 września 2016 r. sygn. akt IV P 299/16

postanawia: oddalić zażalenie.

(-) SSO Patrycja Bogacińska – Piątek

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 27 września 2016 roku Sąd Rejonowy w T. G. oddalił wniosek pozwanego o zwolnienie go od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

W uzasadnieniu Sąd I instancji wskazał na art. 102 § 1 i 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych i art. 117 § 2 k.p.c. i stwierdził, że instytucja zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia pełnomocnika z urzędu jest przewidziana wyłącznie dla osób ubogich, których nie stać na ponoszenie kosztów związanych z prowadzeniem sprawy.

Sąd I instancji podał, że pozwany (rocznik 1959) składając wniosek o zwolnienie go od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu dołączył oświadczenie o stanie rodzinnym i majątkowym, w którym napisał, że nie posiada żadnego majątku tj. nie posiada ani nieruchomości, ani mieszkania ani samochodu ani oszczędności. Wskazał jedynie że zamieszkuje z żoną i synem P. J., przy czym wskazał dochód syna na kwotę około 10.000 zł miesięcznie. Z wcześniejszych relacji zawartych w piśmie z dnia 13 września 2016 roku żona pozwanego, która jest jednocześnie jego pełnomocnikiem B. J. wskazała, że jest osobą bezrobotną. Pozwany nie podał jednak od kiedy jego żona jest osobą bezrobotną, gdzie wcześniej pracowała i jaki uzyskiwała dochód. Przed rozprawą, która miała się odbyć w dniu 20 września br. pełnomocnik pozwanego złożyła wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu wraz z wnioskiem o odroczenie rozprawy dołączając bilet lotniczy wystawiony na pozwanego na trasie W. N. (Japonia) wskazując, że pozwany nie może się stawić bo pracuje za granicą.

W oświadczeniu majątkowym natomiast pozwany zupełnie pomija ten fakt pracy za granicą i nie podaje dochodów jakie tam uzyskuje. Kolejną kwestią, która budziła wątpliwość Sądu I instancji było podanie przez pozwanego w oświadczeniu braku jakiegokolwiek majątku, choć adres pod którym zamieszkuje Radosna 37 wskazuje, że jest to dom jednorodzinny, pozwany nie wskazuje czy jest to jego własność, w oświadczeniu natomiast podaje, że spłaca kredyt hipoteczny udzielony we frankach szwajcarskich. Jak wiadomo hipoteka jako zabezpieczenie kredytu może zostać ustanowiona wyłącznie na nieruchomości, a zatem oświadczenie pozwanego, że nie posiada on żadnej nieruchomości jest niewiarygodne. Pozwany podaje także, że opłaca mieszkanie kwotą 1.500 zł miesięcznie nie wskazuje natomiast jakie to jest mieszkanie i gdzie położone. Mieszka przecież w domku jednorodzinnym.

Dodatkowo jak wynika z informacji (...) pozwany prowadzi działalność gospodarczą budowlaną więc nieprawdopodobnym wydaje się by z tej działalności nie uzyskiwał żadnych dochodów i by nie posiadał samochodu ani żadnych oszczędności. Poza tym jako osoba prowadząca działalność gospodarczą pozwany musi się liczyć z ponoszonym ryzykiem jej prowadzenia i powinien posiadać środki na prowadzenie ewentualnych postępowań sądowych.

Pozwany zaskarżył powyższe postanowienie w całości. Rozstrzygnięciu zarzucił naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 117 § 2 k.p.c. oraz art. 102 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

W związku z powyższymi zarzutami wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i zwolnienie go z obowiązku ponoszenia kosztów sądowych oraz ustanowienie pełnomocnika z urzędu, a ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

W uzasadnieniu skarżący wskazał, że złożone przez niego oświadczenie o stanie rodzinnym i majątkowym stanowi dostateczną podstawę do uwzględnienia wniosku. W oświadczeniu wskazano na zobowiązania i stałe wydatki. Pozostałe wydatki - w tym koszty żywności, na odzież i obuwie, środki czystości - pozostają zdaniem skarżącego niemożliwe do określenia w przedziale miesięcznym. Ponadto pozwany zarzucił, że Sąd niewłaściwie odczytał treść oświadczenia o stanie majątkowym albowiem błędnie ustalił, że syn pozwanego prowadzi działalność gospodarczą i uzyskuje z niej dochód około 10.000 zł miesięcznie podczas gdy nie jest on pełnoletni i dane o działalności gospodarczej dotyczą pozwanego. Dom przy ul. (...) jest własnością rodziny pozwanego tj. brata, żony i syna.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

zazalenie nie jest zasadne.

Sąd I instancji błędnie przyjął, że syn pozwanego uzyskuje dochód miesięczny w kwocie 10.000 zł podczas gdy dochód taki uzyskuje pozwany.

Pomimo błędu w ustaleniach faktycznych Sąd Rejonowy nie dopuścił się obrazy przepisów prawa materialnego.

W ocenie Sądu II instancji dochody rodziny pozwanego kształtują się powyżej poziomu średnich krajowych dochodów. Miesięczne dochody przewyższają konieczne wydatki na mieszkanie 1.500 zł, media 800 zł, leki 200 zł, a także koszty żywności i środków czystości. Pozwany wskazał, że nie jest możliwe określenie ich w skali miesięcznej. Sąd przyjął, że dla 3 osób konieczne wydatki z tego tytułu kształtują się na poziomie 1.500 zł miesięcznie.

Pozwany spłaca także kredyty. Zobowiązania kredytowe nie mogą jednak wpłynąć na uznanie, że nie może on uiszczać kosztów sądowych i wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego albowiem zaciągając je musiał liczyć się z obowiązkiem spłaty. Skarb Państwa zaś nie może przejmować na siebie obowiązku pokrywania kosztów sądowych za osoby, które zdecydowały się polepszyć swój standard przez zaciągnięcie kredytów, pożyczek i korzystanie z kart kredytowych. Zaznaczyć należy, że koszty sądowe to rodzaj daniny, która musi być zaspokojona w takim samym stopniu jak inne daniny publiczne. Sąd podziela stanowisko zaprezentowane przez Sąd Apelacyjny w R. w postanowieniu z 26 lipca 2013 roku, I ACz 483/13 w którym stwierdził, że nie bez znaczenia jest fakt, iż w razie przegrania sporu przez osobę zwolnioną od kosztów sądowych - następuje to na koszt Skarbu Państwa, a więc

wszystkich podatników. Opłaty sądowe stanowią rodzaj danin publicznych. Zwolnienie od ponoszenia tego rodzaju danin stanowi odstępstwo od konstytucyjnego obowiązku ich powszechnego i równego ponoszenia, wynikającego z art. 84 Konstytucji RP. Dlatego też zwolnienia mogą być stosowane w sytuacjach wyjątkowych, gdy istnieją uzasadnione powody do przerzucenia ciężaru dotyczącego danej osoby na współobywateli.

Zgodnie z przepisem art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. 2014r., poz. 1025 j.t.) zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Z kolei zgodnie z art. 117 § 2 k.p.c. przyznanie pełnomocnika z urzędu jest możliwe kiedy z oświadczenia majątkowego wynika, że wnioskodawca nie jest w stanie ponieść kosztów jego wynagrodzenia bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny.

Wyżej przedstawiona sytuacja rodzinna i majątkowa wykazuje, że pozwany nie jest osobą, która nie jest w stanie ponieść kosztów sądowych i uiścić wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Instytucja zwolnienia od kosztów sądowych i przyznania pełnomocnika z urzędu są instytucjami wyjątkowymi, które mają zapewnić dostęp do sądu osobom, które nie są w stanie pokryć kosztów sądowych i nie mają możliwości poczynić na ten cel oszczędności. Pozwany do takich osób nie należy. Wydatki potrzebne na utrzymanie konieczne dla siebie i rodziny są niższe niż dochody rodziny. Instytucja zwolnienia od kosztów nie służy utrzymaniu dotychczasowego poziomu życia, skoro granicą określoną w art. 102 u.k.s.s.c. jest utrzymanie konieczne wnioskującego i jego rodziny, lecz ma uczynić realną drogę sądową, na skutek indywidualizacji opłaty sądowej – tak Sąd Apelacyjny w K. w postanowieniu z 20 lutego 2013 roku, I ACz 124/13. Ponadto słusznie wskazał Sąd I instancji, że pozwany prowadząc działalność gospodarczą powinien liczyć się z możliwością udziału w procesie sądowym i poczynić oszczędności oraz ograniczyć inne wydatki, które nie są niezbędne – tak Sąd Apelacyjny w S. w postanowieniu z 7 lutego 2014 roku, III APz 2/14.

Zwolnienie od kosztów sądowych może sąd przyznać jeśli nie jest możliwe poniesienie kosztów sądowych bez uszczerbku utrzymania koniecznego siebie i rodziny wnioskodawcy zgodnie z art. 102 ust. 1 u.k.s.s.c. W sprawie warunek powyższy nie zaistniał. Nie wystąpiły także przesłanki do ustanowienia pełnomocnika z urzędu albowiem pozwany jest w stanie ponieść koszty wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny – art. 117 § 2 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy oddalił zażalenie na podstawie art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 385 k.p.c.

(-) SSO Patrycja Bogacińska – Piątek